

MOVEfwd

VODIČ O VOLONTIRANJU KLJUČNE LEKCIJE

*Hvala
volonterima*

REZIME PROJEKTA I SVRHA VODIČA ZA VOLONTIRANJE

Projektat “MOVEfwd – Moving Forward in Europe with Volunteering” sufinansira Evropska unija putem programa Evropa za građane; Aktivnost 2: Demokratski angažman i građansko učešće; Akcija 2.3. Projekti civilnog društva. Projektat je započeo u martu 2021. godine i traje 18 meseci. Odobrena su bespovratna sredstva EU u vrednosti od 95.760,00 EUR.

Vodeći partner je **POU Varaždin (Pučko otvoreno učilište Varaždin)**: ugledna obrazovna ustanova u Gradu Varaždinu, Republika Hrvatska. Akcija pokriva 5 evropskih država (Hrvatska, Slovenija, Srbija, Italija i Bugarska).

Projektni partneri su:

- *Društvo Crvenog križa Varaždinske županije, Hrvatska*
- *Ljudska Univerza Ptuj, Slovenija*
- *Regionalna razvojna agencija Ruma, Srbija*
- *Turistička organizacija Grada Sremske Mitrovice, Srbija*
- *Progeu-Progress in European Union - Istituto Per Lo Sviluppò, Italija*
- *Institute za održiv poslovni razvoj i obrazovanje, Bugarska*

Glavna tema projekta je volontiranje tokom COVID 19 pandemije. Bez ikakve sumnje, pandemija je imala ogroman uticaj na svakog stanovnika Evrope i izvan nje. Kao posledica COVID-19 pandemije, organizacije civilnog društva, javna tela, obrazovne ustanove i građani morali su ponovo osmisliti način funkcionisanja. Promocija aktivnog građanstva i volontiranja tokom ovih vremena bila je posebno izazovna usled ograničenja fizičkog kontakta i kretanja. Zbog mnogih nepoznanica (infekcija, širenje virusa i sl. mnogi građani (uključujući mlade osobe) nisu se uključivali u volonterske aktivnosti kao ranije. Imajući sve ovo na umu, cilj projekta je bio povećati učestvovanje građana u volonterskim aktivnostima u odnosu na civilnu zaštitu, društvenu uključenost, kulturu, edukaciju i zapošljivost.

Projektat je zamišljen kao pripremni sastanak u Varaždinu i 5 trodnevnih događaja u partnerskim zemljama (u Hrvatskoj, Italiji, Srbiji, Sloveniji i Bugarskoj). Svaki je događaj organizovan tako da predstavlja najbolje prakse u kojima građani (posebno mladi) učestvuju kao volonteri u akcijama koje se bave pitanjima bitnim za lokalni razvoj. Projektne aktivnosti su osmišljene tako da partneri mogu prikupiti mišljenja/inputs građana o Evropi kakvu žele. Poseban fokus tokom događanja bio je na konceptu solidarnosti i kako nova agenda za programsko razdoblje od 2021. do 2027. godine podržava zajednice u preovladavanju pandemije i drugih kriznih stanja. Radionice, panel rasprave, prezentacije, posete lokacijama, grupni rad i druge metode korišćene su za podsticanje volontiranja i povećanje razumevanja o tome kako solidarnost u kontekstu EU-a doprinosi održivom razvoju.

Kao rezultat projekta, građani su bili u mogućnosti steći kompetencije za planiranje/upravljanje i volontiranje u akcijama tokom COVID-19 (i drugih kriza) te bolje razumeti kako agenda i vrednosti EU-a funkcionišu u praksi. Jedan od načina na koji je partnerstvo planiralo širiti najbolje prakse i naučene lekcije u volontiranju tokom ovih teških vremena je stvaranje ovog **vodiča za volontiranje**. Vodič opisuje specifične akcije koje se temelje na volontiranju a koje su organizovane u partnerskim zemljama. U svakom poglavlju nastojimo predstaviti čitaocu kako volontiranje doprinosi zajednici u kriznim vremenima, kako građani na igraju bitnu ulogu u razvoju, te donosi lekcije naučene iz takvih akcija. Nadamo se da ćete koristiti ovaj vodič za poboljšanje volonterskih aktivnosti u vašoj regiji i uključiti građane na kvalitetniji i sigurniji način u lokalne akcije.

SADRŽAJ

REZIME PROJEKTA I SVRHA VODIČA ZA VOLONTIRANJE	3
BUGARSKA	5
HRVATSKA.....	7
ITALIJA.....	9
SRBIJA.....	11
SLOVENIJA	13

BUGARSKA

Volonterske akcije su vrlo važne, posebno u kriznim vremenima (odnosno u slučajevima prirodnih katastrofa i vanrednih situacija). One takođe igraju važnu ulogu u rešavanju pitanja socijalne isključenosti u široj zajednici i doprinose živahnosti gradova i opština. Aktivno učestvovanje volontera i njihovo osposobljavanje u relevantnim područjima doprinosi sigurnosti da bez obzira na situaciju njihov rad bude relevantan i važan za širu zajednicu. U nastavku predstavljamo najbolje prakse volontiranja u blizini grada Plovdiva i opštine Laki u Bugarskoj.

Tokom godina utvrđeno je da je izgradnja poverenja između ključnih učesnika uključenih u formalno i neformalno obrazovanje ključna za stvaranje inkluzivnih i prosperitetnih zajednica.

Projekat „*MOBILNA ŠKOLA STOLIPINOVO*“ sprovodi se od 2018. godine. Temelji se na angažmanu učitelja /volontera, a glavne aktivnosti su izvođenje nastave izvan škole za decu iz područja *STOLIPINOVO*, četvrti u gradu Plovdivu. Svrha projekta je uključiti u obrazovni sistem decu koja su iz bilo kojeg razloga isključena ili napustila školovanje: najčešće su u pitanju deca koja žive u izrazito lošim uslovima. (ref: <https://discovered-spaces.org/stolipinovo-mobile-school/>)

Kako bi se sva deca s područja Plovdiva uključila, pa

TRANSFORMER planirali su u sklopu projekta razviti mobilni obrazovni model - kreativni autobus u kojem se "provode" kreativne edukativne radionice u kvartovima. Dizajn i transformacija autobusa u mobilnu školu odvijace se u stambenim naseljima i u saradnji s lokalnim preduzetnicima i umetnicima volonterima. Kako bismo poboljšali povezanost škole i naselja, vratili decu u školu i ponudili im alternativu statičnim teoretskim aktivnostima u razredu, projekat uključuje škole kao važne stanice na ruti mobilne škole.

U zimskom periodu autobus će stajati u školskom dvorištu, a nastava će se održavati u posebnom prostoru u školi „Dimčo Debeljanov“, koji će udruženje „*TRANSFORMERS*“ zajedno s decom pretvoriti u kreativni prostor. Uključice lokalne građane i dopreti do potreba zajednice i njenih prioriteta. Takođe, na ovaj način će se širiti najbolje prakse i prenositi znanja budućim trenerima iz zajednice. Dopirući do zajednica na ovaj način (pre i za vreme pandemije), najugroženija djeca u regiji Plovdiv mogla su dobiti pristup obrazovanju, što doprinosi poboljšanju kvaliteta njihovog života.

Osim učestvovanja u projektima usmerenim na potrebe marginalizovanih osoba, volonteri su sastavni deo akcija

civilne zaštite. Grupe lokalnih volontera, u saradnji s opštinskim većem grada Lakova i vatrogasnom zajednicom Asenovgrad, pripremile su projekat „*AKCIJSKI MODEL ZA BORBU PROTIV PRIRODNIH KATASTROFA*“. Ova akcija zasniva se na iskustvu stečenom u borbi protiv šumskih požara u selu *YUGOVO*, opština Laki, u regiji *RODOPI* 2021. godine tokom karantina. U selu uglavnom žive starije osobe

Stolipinovo, workshop with children

tako i ona koja su napustila školovanje, program je trebalo prilagoditi njihovim potrebama i uslovima u kojima žive. Zapažanja u životnim sredinama pokazuju da mnoga deca ne bi imala pristup predloženim obrazovnim formatima ako se aktivnosti ne provode direktno na području u kojem žive. Stoga, kako bi omogućili učestvovanje deci kojoj je potreban pristup obrazovanju (deca koja su napustila školu i deca koja žive u rubnim dijelovima grada), *ISBDE I UDRUGA*

koje nisu u mogućnosti same organizovati evakuaciju i mere zaštite od požara. Među volonterima edukovanim u projektu bili su, između ostalih, i njihovi potomci (uglavnom unuci) te se na taj način mnogo lakše uspostavila komunikacija i poverenje.

Cilj projekta bila je izrada akcionog modela za organizovanje i vođenje volonterskih aktivnosti u borbi protiv prirodnih katastrofa u kompleksnim uslovima. Bez dileme, borba protiv elementarnih nepogoda različite prirode zahteva profesionalizam, korišćenje različitih tehničkih sredstava, kao i specijalizovanu obuku. Ovo je posebno važno danas s obzirom na značajne klimatske i geofizičke promene, kao i u kompleksnim situacijama koje mogu trajati

Projektne aktivnosti uključivale su: 1) analizu praktičnog iskustva gašenja šumskih požara u selu **YUGOVO**, RODOPI 2021. tokom karantina uzrokovanim COVID-19 i izradu SWOT analize na osnovu rezultata istraživanja; 2) stvaranje akcionog modela za borbu protiv prirodnih katastrofa uz podršku volontera; 3) strukturiranje volonterskih aktivnosti - organizacija timova i izbor voditelja timova (na temelju akcionog modela i akcionog plana); 4) priprema komunikacijske mreže za povezivanje stručnjaka i volontera u sledećim kanalima:

- Između članova volonterskih timova i njihovih voditelja;
- Između voditelja volonterskih timova i relevantnih struktura lokalne samouprave;

- Između voditelja volonterskih timova i specijalizovanih organizacija za odgovor na prirodne katastrofe;

5) sprovođenje obuke članova volonterskih timova o specifičnim akcijama odgovora na prirodne katastrofe; te sprovođenje treninga i simulacija katastrofa s članovima volonterskih timova; 6) Organizovanje različitih stepena pripravnosti za delovanje volonterskih timova zavisno o stanju prirodnih uslova; 7) Stavljanje volonterskih timova u stanje pripravnosti zavisno od konkretne situacije i pokretanje akcija volonterskih timova u slučaju potrebe.

Yugovo, selo u podnožju planine Rodopi

neograničeno dugo (npr. *lockdown* uzrokovan COVID-19). Aktivno uključivanje volontera jedan je od činilaca efikasnog suočavanja s negativnim prirodnim uticajima poput požara, zemljotresa, poplava, klizišta i sličnih događaja, te sprečavanja njihovih najrazornijih uticaja.

Buduće slične akcije civilne zaštite trebale bi uključiti ne samo volontere, već i vođe timova iz lokalne zajednice kako bi imale dugoročan uticaj. Ključne lekcije, koje su vrlo važne i vredne, su sledeće:

1. Uvijek postoji potreba za sprovođenjem prethodne pripreme volontera;
2. Priprema se mora temeljiti na sistemskoj platformi, tj. akcionom modelu i konkretnim akcionim planovima u osnovnim područjima;
3. Priprema volontera mora uključivati konkretnu obuku koja je usmerena na razvoj potrebnih veština;
4. Kontinuiranim praćenjem promena prirodnih uslova volonteri će biti spremni delovati u slučaju potrebe.

Volontiranje se od početka pandemije COVID-19 u Hrvatskoj pokazalo izuzetno važnim, a volonteri su svojim delovanjem u velikoj meri ublažili kriznu situaciju. Usred pandemije u Hrvatskoj su se dogodila dva razorna zemljotresa koja su uz Zagreb i okolinu najviše pogodila Sisačko-moslavačku županiju. Epicentar najjačeg potresa (u decembru 2020.) bio je u okolini Grada Petrinje. U nastavku su opisane volonterske akcije koje su se održale u Varaždinu (ciljno područje projekta) i drugim gradovima u Hrvatskoj.

IZ OVIH KRIZA PROIZAŠLI SU NOVI PRISTUPI VOLONTIRANJU I UPRAVLJANJU KRIZAMA

U ovom izazovnom razdoblju pokretači aktivnosti bili su volonteri **UDRUGE UZ TEBE SAM** iz Varaždina. Doneli su vedrinu, pozitivnu energiju, stekli nova iskustva i obogatili sebe kao osobe učestvovanjem u životima dece i mladih s teškoćama u razvoju. Izolacija je stalna prepreka socijalnom uključivanju osoba s invaliditetom, a pandemija je samo pogoršala stvari. Korisnici udruženja bili su još izolovaniji zbog svojih primarnih poteškoća. Tokom pandemije, grupa volontera pokrenula je mesečne radionice za mlade s invaliditetom (likovne, muzičke, plesne, književne i sl.). Na taj način su im volonteri pokazali da nisu sami i time jačali mentalno zdravlje zajednice, a ključna lekcija koju su naučili je bila kako male stvari zapravo puno znače.

U kasnoj fazi pandemije upis novih volontera postao je prioritet Udruge i ostalih neprofitnih udruženja u Varaždinu. Povodom obeležavanja Svetskog dana dobrih dela i uključivanja novih volontera, Udruga je organizovala akciju **ŠPANCIRAJ SA MNOM VARAŽDINOM**. Novi volonteri imali su priliku upoznati udruženje i korisnike i naučiti kako sarađivati s njima.

Tokom događanja Šetnja Varaždinom i prikladnim vežbanjem na gradskim trgovima udruga Uz tebe sam doprinela je poboljšanju mentalnog zdravlja zajednice.

MREŽA MLADIH HRVATSKE je organizacija mladih koja se brzo prilagodila novim okolnostima. Na početku pandemije imali su mnogo mladih ljudi koji su učestvovali u aktivnostima međunarodne

solidarnosti u okviru Evropskih snaga solidarnosti. U saradnji s **AGENCIJOM ZA MOBILNOST** uspostavili su novi sistem podrške i pomoći namenjen volonterima.

Agencija je prepoznala potrebu za dodatnom psihosocijalnom podrškom, zbog nesvakidašnje i zahtevne situacije u kojoj su se volonteri našli, te su iz tog razloga uveli dve nove mere. Najpre su otvorili online servis na kojem su se svi volonteri mogli obratiti stručnjacima i preneli su potrebnu obuku za međunarodne i domaće volontere u online formate. U sklopu edukacije volonterima je pružena dodatna pomoć i podrška kroz različite alate i metode.

Jedna od postojećih mera, a koja se pokazala najkorisnijom, bila je mentorska podrška. Volonteri su rekli da su im mentori uveliko pomogli da se prilagode novonastaloj situaciji. Drugi važan element koji Mreža mladih ističe je važnost međusobne solidarnosti. Pandemija COVID-19 učinila nas je svesnima koliko smo svi međusobno povezani i kako posledice utiču na sve nas. Stoga je vrlo važno da postoji međusobna

Volonteri i korisnici udruge Uz tebe sam

BE THE
CHANGE
you want
to SEE in
the World

Graffiti on the wall, Petrinja

solidarnost, poverenje između aktera i želja za pomoći kako bi se ovakve krize uspješno prebrodile.

Još jedan sjajan primjer volonterskog delovanja su telefonske linije za podršku, poput *NACIONALNOG POZIVNOG CENTRA ZA ŽRTVE ZLOČINA I PREKRŠAJA, TESA - PSIHOLOŠKI CENTAR* (Centar za psihološku

pomoć), *PLAVI TELEFON* i mnogi drugi lokalni centri organizovani nakon početka pandemije.

VATROGASCI u Hrvatskoj organizovani su u *DOBROVOLJNA VATROGASNA DRUŠTVA*, svojim nesebičnim angažmanom su već nebrojeno puta pokazali da se humanost i pomoć drugima ne naplaćuje. U spašavanju stradalih u zemljotresu učestvovali su i vatrogasci koji su dopremili namirnice i građevinski materijal osobama koje su nakon zemljotresa u Petrinji ostale bez domova.

Važnu ulogu u ovim kriznim vremenima odigrali su i *VOLONTERI CRVENOG KRIŽA* koji su najstarije i najbrojnije udruženje volontera u Hrvatskoj. Osim dostave hrane i potrepština za starije i zaražene, organizovali su i pozivni centar za psihološku podršku. U saradnji s Međunarodnim Crvenim križem objavljen je priručnik „Pružanje podrške i brige za dobrobit volontera“. Izuzetna važnost pridaje se održavanju dobrobiti volontera koji su u kriznim situacijama ugroženi, fizički i psihički.

Pandemija nam je svima jasno dala do znanja da smo društvena bića i da su nam potrebni drugi ljudi da bismo se osećali sigurno i prihvaćeno. No trenutno je naš društveni život značajno ograničeniji uprkos činjenici da smo se svi navikli na “novo normalno”. Jasno je da svi moramo voditi računa o svom mentalnom zdravlju.

Ključne lekcije za volontere:

* Moramo brinuti o sebi kako bismo i dalje mogli uspješno funkcionisati u novim okolnostima. Na taj način možemo biti efikasniji u pomaganju drugima oko nas.

* Male stvari zapravo puno znače.

* Međusobna solidarnost je izuzetno važna.

Tokom pandemije COVID-19 bilo je bitno održavati i proširivati znanja i vještine volontera na terenu. U Italiji su volonteri usvojili inkluzivne tehnike planiranja za podršku najranjivijim grupama te su morali razviti kreativne metodologije kako bi zadovoljili potrebe istih. Također, saraduju s volonterima iz organizacija civilnog društva (OCD) širom Europe kako bi doprineli ublažavanju pandemije na evropskom nivou. U nastavku su opisani projekti koji su primenili volonterski pristup kako bi zadovoljili potrebe građana u ovim teškim vremenima.

Projekat **GROOVEUROPE** ima za cilj osposobiti osoblje u ustanovama za obrazovanje odraslih kroz kombinaciju strukturiranih iskustava obuke, studijskih poseta i *job shadowing* u specijalizovanim organizacijama u sledećim sektorima: volontiranje, obrazovno planiranje i inkluzivno obrazovanje za migrante. Vodeći partner projekta je **CSVNET**, italijansko udruženje centara za podršku volonterima, a ostali partneri su **THE CENTER FOR EUROPEAN VOLUNTEERING** iz Brusela, **MEP EUROPROJECTS** iz Granade, **IDEC** iz Atine i **ASSOCIAÇÃO PARA A EDUCAÇÃO DE SEGUNDA OPORTUNIDADE** iz Porte, Portugal.

- Podignuta svest o osobama isključenim iz društva (imigranti i druge isključene grupe) u Španiji;
- Pобољшanje svesti i znanja građana o postupanju s izbeglicama na primeru Grčke;
- Predlog novih kreativnih metoda za socijalno obrazovanje u Portugalu.

Obrazovno osoblje uključeno u projekat edukovano je za izražavanje tolerancije i podržavanje različitosti. Pružene su im specifične vještine koje su im omogućile rad s migrantima i izbeglicama. Učesnici su raspravljali o evropskom kontekstu (politike obrazovanja odraslih,

prilike, glavni akteri) te su neki predloženi programi ocenjeni korisnima za dalje projekte. Tokom nekih aktivnosti učesnici su osmislili inovativne alate rada za socijalno uključivanje, koji bi mogli postati instrumenti koje svako može dugoročno koristiti kako bi proizveli uticaj među ciljnom grupom (osobe u migrantskoj populaciji).

Drugi projekat koji je doprineo razvoju zajednice je "**DA, VOLONTIRAM**". Vodeći partner u ovom projektu je **AURIVE SOCIETA' COOPERATIVA SOCIALE**, a ostali partneri su iz Turske, **YASAM BOYU EGITIM DERNEGI**, iz Portugala, **RIGHTCHALLENGE - ASSOCIAÇÃO**, iz Austrije **INTERAKTION - Verein für ein interkulturelles Zusammenleben**, iz Slovenije **DRUŠTVO ZA RAZVIJANJE PROSTOVOLJNEGA** dela Novo Mesto, a iz Španije **ASOCIACION DESES 3**. Projekat se sprovodio od 2019. do 2021. godine.

Cilj projekta bio je unapređenje modela i metoda usmerenih na socijalno i kulturno volontiranje. Konačno, cilj projekta bio je stvaranje alata za osposobljavanje isključenih osoba da postanu aktivni građani. Ostvarivanjem ovih ciljeva projekat doprinosi ličnom i društvenom osnaživanju u vreme pandemije. Partneri iz 6 zemalja suočili su se s razlikama u sistemima volontiranja, alatima i percepcijama u svojim

Radionica o inkluzivnom obrazovanju za izbeglice i migrante u Ateni

Glavne projektne aktivnosti bile su petodnevne posete glavnim evropskim institucijama i mrežama civilnog društva u Briselu; programi društvenog planiranja, teoretski uvidi i posete lokalnim organizacijama u Granadi, ES; radionica o inkluzivnom obrazovanju za migrante i izbeglice u Atini; radionica kreativnih metoda za socijalno obrazovanje i rad u Portu.

Uticaj volonterskih akcija na doprinos podizanju kvaliteta života u lokalnoj zajednici može se sažeti u sledeće:

- Povećane kompetencije o evropskom pravu i evropskim institucijama za učesnike projekta

zemljama. Projekat je podržao prenos naučenih lekcija stečenih kroz iskustva volontiranja u druge dimenzije ljudskog života.

Glavne projektne aktivnosti bile su:

- mapiranje i istraživanje (prikupljanje podataka, ispitivanje izazova, prepoznavanje dobrih praksi);
- lokalna događanja i akcije u svakoj partnerskoj zemlji kako bi informisali građane o tome kako mogu poboljšati svoje volonterske akcije putem projektnog pristupa.

Rezultati projekta su sledeći:

- na kraju projekta više od 120 edukatora odraslih steklo je veštine i znanja o volonterskom treningu.

Konkretno, učesnici su stekli veštine koje im omogućuju rad s manje kvalifikovanim odraslim osobama (tj. znanje o tome kako voditi obuke i primenjivati nove nastavne veštine, veštine modeliranja, veštine rešavanja problema, veštine aktivnog, neosuđujućeg slušanja, rešavanje sukoba itd.);

- Učesnici su razvili jači osećaj društvene odgovornosti i osećaju dodatnu predanost volontiranju;

- Partnerske organizacije razvile su svoje kapacitete za sprovođenje društvenih i kulturnih volonterskih akcija i mentorskih programa.

- Javna tela bolje razumeju probleme i potrebe niže kvalifikovanih odraslih osoba i prepreke povezane s integracijom na tržište rada.

Ključne lekcije/preporuke za buduće slične akcije:

* Kako bi novi modeli osposobljavanja volontera bili funkcionalni i osigurali njihovu dugoročnu relevantnost, javna tela moraju biti uključena u razvoj i sprovođenje novih modela osposobljavanja te ih uskladiti sa strateškim ciljevima zajednice;

* Smernice, alati i drugi materijali koji doprinose jačanju kapaciteta volontera moraju biti dostupni široj javnosti. Na taj način nove materijale i alate mogu koristiti svi građani koji žele pomoći zajednici;

* Uvek je potrebno videti šta se drugde radi. Prikupljanjem najboljih praksi i učenjem o pristupima obuci koji se koriste u drugim evropskim zemljama, uspeali smo izbeći ponavljanje grešaka i na najbolji način iskoristiti postojeće resurse za razvoj zajednice.

Dečije odeljenje gradske biblioteke „Atanasije Stojković“ Ruma toplo je dečje mesto u kojem se svakodnevno druže. Biblioteka svake nedelje održava dečije radionice, izložbe, čitalačke kurseve za decu i sve vrste društvenih aktivnosti koje su deci ugodne. Svaki susret završava pesmom, zagrljajima i njihovom porukom da će ponovo posetiti biblioteku. Tokom pandemije, napori volontera održali su ovu inicijativu u životu, a takođe su osigurali da zajednica može nastaviti u ovim teškim vremenima.

Zaposleni u biblioteku su se uvek trudili da kvalitetno i zabavno provode vreme s decom, pruže im toplu dobrodošlicu i prijateljsku podršku, kako bi shvatili da

pokretanje snimanja: AUDIO BAJKE za decu. Ovaj posao iziskivao je puno truda kako bi ovo bilo nešto u čemu će deca uživati.”

je ovo mesto njihovo malo carstvo.

Pandemija COVID-19 sve je zatekla nespremne, pa tako i bibliotekate. Onemogućen je svaki uobičajeni oblik komunikacije s korisnicima. Bibliotekski sadržaji odjednom su postali nedostupni, a druženje s decom potpuno je nestalo. Biblioteka je zatvorila sva vrata daljoj suradnji, a Dečije odeljenje ustanove izgubilo je svaki smisao bez poseta dece. U samo jednom danu sve što je s decom sagrađeno nije više bilo moguće, a praznina koja je ostala iza velika je i neizvesna... Do kada će ovo stanje potrajati? Svako je imao potrebu za utehom i podrškom, a posebno roditelji koji su sa svojom decom bili u zatvorenim domovima; bez mogućnosti da im se pruži bilo kakva vrsta zabave. Postojao je i zabrinjavajući stepen zbunjenosti i teskobe zbog neizvesnosti. MIRJANI BELOŠEVIĆ, bibliotekarki iz Biblioteke „Atanasije Stojković“, ovo je bio veliki izazov. “U svim tim okolnostima, moja prva odluka bila je pružiti podršku. Imali smo ideju napraviti priču o COVID-19 i objasniti je deci na što jednostavniji način. Ovo mi je samo palo na pamet. Nakon ove odluke pojavile su se razne nove ideje, a konačna je bila

Prva faza bila je prikupljanje materijala, odabir najlepših i najpoznatijih bajki za snimanje. Druga i najzahtevnija faza bila je odabir fotografija koje odgovaraju sadržaju koji se snima. Treća faza bila je snimanje (bajke su snimane u veselom tonu, kratke po sadržaju kako bi zadržale pažnju dece. Sadržaj je praćen zabavnom muzikom i glasom pripovedača).

Sati su provedeni na snimanjima. Bajke su svakodnevno objavljivane na društvenim mrežama biblioteke, a onda je Mirjana došla na ideju da budu stalno dostupne. Imajući to na umu, kreirala je

YouTube kanal „Zlatna kočija“ na kojem se može pristupiti svim pričama.

Za domaću kulturnu zajednicu ova je inicijativa svakako bila od velike važnosti. S ovim kanalom postalo je moguće posetiti biblioteku bez potrebe da se tamo fizički odlazi; što znači da se bibliotekarske usluge mogu koristiti bez fizičkih ograničenja. Ova inicijativa postala je još važnija jer je promovisala pristupačnost osobama s invaliditetom; preciznije, osobama s oštećenjem vida.

U budućnosti bi volontere i kreatore promena trebalo trenirati o načinima kako doći do sredstava za svoje inovativne, a prije svega humane ideje. Ne bi bilo prvi put da ideja koja je bila isključivo volonterska (tj. trud osobe koja samo želi učiniti nešto dobro za zajednicu) preraste u nacionalni ili čak međunarodni projekat. Ipak, te inicijative ponekad prođu nezapaženo i njihova svrha nakon nekog vremena izbledi. Zbog toga je ovim osobama potrebno stalno jačanje kapaciteta i motivacija.

Osim biblioteke, sprovode se i druge volonterske akcije koje doprinose kvalitetu života na lokalnom i

regionalnom nivou u Srbiji. Jedan takav projekat je "GRANICE BEZ GRANICA – POBOLJŠANJE KVALITETA ŽIVOTA MARGINALIZOVANIH GRUPA KROZ PRISTUP LJUDI LJUDIMA". Bio je to međunarodni projekat u Srbiji i Hrvatskoj na prekograničnom nivou pod vođstvom Udruženja „Bubamara“ iz Vinkovaca, Hrvatska; u saradnji s partnerima: Centar za socijalni rad-Vinkovci, Hrvatska; Centar za socijalni rad-Šid, Srbija; Crveni krst Sremska Mitrovica- Srbija. Projekat je imao za cilj podržati napore za oporavak poplavljenih područja kako bi se povećala tehnička sposobnost stanovnika prekograničnih županija da brzo i efikasno odgovore na novonastalu kriznu ili hitnu situaciju.

Projekat je nastao nakon strašnih poplava koje su pogodile Srbiju, Hrvatsku i druge okolne zemlje 2014. godine. Glavna ciljna grupa projekta bile su osobe s invaliditetom i osobe koje su direktno uključene u rad s njima: negovatelji, zaposleni u socijalnoj zaštiti, medicinske sestre, porodice itd. kao i spasioci i volonteri angažovani u Crvenom krstu i drugim nevladinim organizacijama u ciljanim regijama. Ovi su polaznici bili direktno uključeni u posebno osmišljenu obuku za pristup osobama s invaliditetom, posebno u vanrednim situacijama (u ovom slučaju poplave). Jedna od najzanimljivijih i najsvrsishodnijih obuka bila je za osobe koje upravljaju čamcem pristupačnim osobama s invaliditetom i za spasioce koji su volonteri Crvenog krsta Sremska Mitrovica.,

Vežba spašavanja, Crveni krst Sremska Mitrovica

situacija, obe su zemlje dobile posebno dizajnirana vozila za putni i rečni promet; odnosno posebno dizajniranih čamaca i kombi vozila za osobe s invaliditetom.

Posebno osmišljenom promotivnom kampanjom za podizanje svesti su učesnici projekta i ostali upoznati s poteškoćama i izazovima s kojima se susreću osobe s invaliditetom, posebno u vanrednim situacijama.

Konačni rezultat projekta - integrisane socijalne usluge – pristupačan prevoz za osobe s invaliditetom te terapijske i rehabilitacijske usluge, uspešno su osmišljene i dostupne u zajednici.

Projektne aktivnosti većinom su se odnosile na jačanje kapaciteta i obuku volontera kako bi mogli odgovoriti na potrebe ranjivih grupa tokom poplava u smislu izvođenja spašavanja na vodi. Za potrebe projekta nabavljeni su posebno prilagođeni čamci, osposobljeni su vođitelji čamaca i osigurani drugi relevantni uslovi za spašavanje na vodi. Što je najvažnije, stvorena je mreža volontera u prekograničnoj regiji kako bi se osiguralo pružanje specijalizovanih volontera u kriznim situacijama.

Volonteri Crvenog krsta Sremska Mitrovica obučeni su za spašavanje osoba s invaliditetom tokom poplava što direktno doprinosi podizanju kvaliteta života u lokalnoj zajednici; odnosno da se te osobe i njihove porodice sada osećaju mnogo sigurnije živeći u lokalnoj zajednici. Istovremeno, brodovi koji su kupljeni sada se koriste i u turističke svrhe.

Kako bi se prevladale poteškoće s kojima se susreću osobe s invaliditetom tokom poplava i drugih vanrednih

Ključne lekcije:

* Volonterske akcije ne bi trebale imati granice. Kada se kriza dogodi, ona ima uticaja na međunarodnom nivou. Od 2014. godine, kada su se dogodile poplave, pa do danas, verujemo da se puno toga promenilo po pitanju percepcije volontera u zajednici te su oni stekli visok novi značaja u poslednjih nekoliko godina zbog covid-19.

* Za rad s volonterima kao ciljnom grupom potrebna je stalna motivacija u smislu razmene iskustava, organizovanja svrsishodnih putovanja u susedne zemlje na specifične obuke te sticanja znanja primjenjivih na razvoj zajednice.

Špajza mudrosti interkulturalni je porodični centar za sve generacije. To je javna dnevna soba u kojoj se različite generacije mogu sastati i razgovarati. Finansira ga slovensko Ministarstvo rada, porodice i socijalnih pitanja i Opština Ptuj, a njime upravlja Ljudska univerza Ptuj. Čak i tokom pandemije, pristup ovog programa (i drugih) doprineo je solidarnom ujedinjenju zajednice i pomoći Slovincima da prebrode najgore posledice pandemije.

ŠPAJZA MUDROSTI pokrenuta je 2017. godine, a što je najvažnije, sve njene aktivnosti su besplatne. Redovno, svake nedelje organizovane su brojne aktivnosti i radionice za sve generacije. Neformalna druženja uključuju kartanje, pisanje zadataka, druženje nakon završetka nastave, igranje stonog tenisa, korišćenje besplatnog pristupa internetu, igranje društvenih igara itd. Svi posetioci imaju na raspolaganju besplatnu kafu i druge tople napitke. Tu je i mnoštvo edukativnih radionica i predavanja koja se održavaju svake nedelje. Predavanja pokrivaju različite teme, poput pozitivnog roditeljstva, sigurnog korišćenja interneta, komunikacije s partnerom/članovima porodice, kako se nositi s razvodom, kako razgovarati o porodičnim situacijama, umetnosti itd.

Jedna od najvažnijih aktivnosti je letnji program za decu. Organizovan je u obliku celodnevnog boravka s

se uz pomoć lokalnih volontera, koji mogu pomoći u organizaciji i sprovođenju aktivnosti. Uključivanjem u ovaj projekat volonteri mogu steći bogata iskustva. Špajza mudrosti je tokom školskih praznika puna dece koja svakodnevno dobijaju besplatne obroke, a roditeljima su sve usluge besplatne.

Volonteri imaju ključnu ulogu u aktivnostima Špajze mudrosti. Uključeni su u većinu projektnih aktivnosti, a posebno su uključeni u letnji program i program školskih praznika. U većini slučajeva volonteri su mladi koji imaju želju raditi s decom. Svoje slobodno vreme posvećuju sticanju neprocenjivih iskustava u organizaciji i sprovođenju obrazovnih aktivnosti. Špajza mudrosti uvek je korisna novim volonterima te im daje mogućnost učestvovanja u porodičnom životnom centru za sve generacije. Na vrhuncu pandemije Špajza mudrosti morala je ugasiiti sve svoje aktivnosti. Nakon

kratkog vremena jedno je bilo sigurno: Špajza mudrosti i njen program potrebni su lokalnoj zajednici možda više nego ikad. Stoga su koordinatori aktivnosti morali pronaći rešenje. Rešenje je bilo prebaciti aktivnosti u virtuelni svet. Naravno, nisu sve aktivnosti bile pogodne za takav pristup, ali neke od njih jesu. Počeli su se baviti potrebama roditelja i dece kroz predavanja i pružanje podrške u učenju u online formatu.

Špajza mudrosti bez sumnje je program koji treba nastaviti. Nakon godina sprovođenja, lokalna zajednica vrlo je dobro reagovala na njihovu prisutnost u starom gradskom jezgru Ptujja. Mnogi posetitelji svako poslepodne provode u Špajzi mudrosti. Doprinos volontera aktivnostima je vrlo vredan; stoga ih u nadolazećim letnjim mesecima žele privući još više.

ROTARACT KLUB PTUJ I LEO KLUB PTUJ dve su volonterske organizacije koje čine razliku u društvu. To

Špajza mudrosti, radionica za djecu

različitim kreativnim radionicama i aktivnostima, igrama i aktivnostima na otvorenom gde deca kroz igru uče, grade socijalne veštine i sl. Na taj način program osigurava fizički, osobni, socijalni i emocionalni razvoj. Letni program i program školskih praznika organizuju

su humanitarne organizacije za mlade od 18 do 30 godina i nema prepreka za članstvo. Mladi mogu steći iskustvo u upravljanju, nove organizacijske veštine, te naučiti o upravljanju finansijama. Umrežavanje s drugim mladim ljudima i druženje takođe su vrlo važni aspekti članstva, a klubovi su u stalnoj potrazi za novim

humanitarnih organizacija odlaze u lokalne šume i ručno beru kestenje. Kako su mere prevencije COVID-19 bile na snazi i 2021. godine, ovaj događaj je jedan od retkih koji se mogao organizovati i sprovesti - sve je bilo organizovano na otvorenom, gdje su ljudi imali dovoljno prostora; stoga su šanse za zarazu svedene na minimum. Za vrijeme pečenja kestena građani mogu dati simboličnu donaciju u zamenu za paketić kestena. Događaj se provodi u svrhu prikupljanja sredstava za njihov najveći projekt u decembru. Tada članovi kluba kupuju božićne darove za više od 200 djece (iz ranjivih grupa), te opskrbljuju 80 porodica paketima hrane i higijene.

Kesten piknik

članovima. Jedna od ključnih volonterskih akcija koju godišnje održavaju klubovi je KESTEN PIKNIK. To je jednodnevni događaj koji se održava svake godine u novembru. Volonteri Rotaracta, Leo kluba i drugih

Uticaj aktivnosti klubova je višestruk. Akcije su usmerene ka tome da lokalnu zajednicu učine boljim mestom za sve. Organizovanjem događaja građani i drugi volonteri druže se s članovima kluba/volonterima, a okruženi su prirodom. Aktivnosti prikupljanja sredstava tokom ovih akcija osiguravaju prikupljanje sredstava za veće humanitarne akcije (npr. darivanje i paketi hrane porodicama). Događaji klubova poput Rotaracta i Leo Cluba dobro su prihvaćeni od strane zajednice.

Vredna lekcija:

* Koordinator i volonteri postali su mnogo fleksibilniji, prilagodljiviji i snalažljiviji zbog COVID-19. Danas je većina njihovih aktivnosti unapred planirana u hibridnom obliku, što znači da, ako se nešto slično ponovi, neće morati ugasiti nijednu aktivnost ili početi ponovno osmišljavati svoje uobičajene programe.

CROATIA

PUČKO
OTVORENO
UČILIŠTE
VARAŽDIN

PUČKO OTVORENO UČILIŠTE VARAŽDIN

POU Varaždin (lead partner)

Lana Velimirović Vukalović, director

Hallerova aleja 1/III.

42000 Varaždin

vukalovic@pouvarazdin.hr

Tel: +385 42 313 191

www.pouvarazdin.hr

DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA VARAŽDINSKE ŽUPANIJE

Pavlinska 8, Varaždin

Sandra Vidaček, headmaster

<https://dck-vz.hr/>

ured.dckvzd@gmail.com

SERBIA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA SREM

D.O.O. RUMA

Bojana Lanc, project manager

Glavna 172

22400 Ruma

www.rrasrem.rs

bojana.lanc@rrasrem.rs

Tel: +381 22 470 910

real imperial adventure

TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA SREMSKE MITROVICE

Dušan Drča, director,

Svetog Dimitrija 10, 22000 Sremska Mitrovica

Email: turistorgsm@yahoo.com

Tel: +381 22 618 275

www.tosmomi.rs

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

SLOVENIA

LJUDSKA UNIVERZA Ptuj

LJUDSKA UNIVERZA PTUJ (LUP)

Mestni Trg 2, 2250 Ptuj

David Rihtarič,

Project coordinator

Email: david.rihtaric@lu-ptuj.si

Tel: +386 2 749 21 54

www.lu-ptuj.si

ITALY

PROGEU - PROGRESS IN EUROPEAN UNION - ISTITUTO PER LO SVILUPPO A.P.S.

Via Federigo Verdinois 6, Roma

Dott. Gianmarco Gianino

Project Manager

info@progeu.org

www.progeu.org

+390694539869

BULGARIA

Institute of Sustainable
Business Development
and Education

Институт за устойчиво
бизнес развитие
и образование

INSTITUTE OF SUSTAINABLE BUSINESS DEVELOPMENT AND EDUCATION

Dondukov Blvd. 14, Sofia

Krasimira Bakardzhieva

Project coordinator

krasimira.bakardzhieva@gmail.com

Tel: +359 889219774

Ova publikacija izražava isključivo stav njenih autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom upotrebe informacija koje se u njoj nalaze.